

פרק ד':

הפרק נפתח בכאבו של יונה על הצלתו את אנשי נינוה. למה יונה כועס על כך?

ירושלמי- ראינו שיונה לא רצה לעשות שליחותו בפרק א' כי חשב שזה קטרוג על עמ"י.

כעת הוא מצטער ורואה שבאמת מה שחשב התקיים. יונה חושב שפגע בבני עמו כי לאחר השוואתם לאנשי נינוה, ה' יכעס על עמ"י יותר.

אברבאנל- יונה לא מבין למה ה' מוחל לאנשי נינוה שחזרו בתשובה רק מחטא הגזל אבל לא מחטא ע"ז אבל לעמ"י הוא לא מוחל על חטא ע"ז. בנוסף, יונה מבין שהמיט חורבן עתידי על עמ"י כמו שראינו, נינוה היא בירת אשור שעתידה להגלות את ישראל ויונה הציל אותם מכיליון.

הרב בכרך- יונה כועס על כך שה' קיבל את תשובת נינוה המזוייפת (עיין לעיל בדברי

הירושלמי). ניתן לראות זאת בתפילת יונה בפרק. יונה אומר את מידות הקב"ה אך הוא מחסיר מידה אחת מתוך 13 המידות שנאמרו בחומש שמות. אמת. יונה חושב שהקב"ה נושא פנים לאנשי נינוה ולא מגיע להם.

הקב"ה לא עונה ליונה מיד אלא נותן לו להבין לבד. הוא מצמיח לו עץ קיקיון ויונה יושב בצילו. למחרת, העץ יבש ונבל. יונה נותר חסר הגנה בפני השמש הקופחת והרוח החמה והוא מבקש למות. הקב"ה שואל את יונה האם הוא הצטער על העץ ויונה עונה בחיוב.

כעת הקב"ה עונה ליונה בנמשל. אתה הצטערת על העץ שלא טרחת בשבילו ולא עמלת לגדלו, קל וחומר שאני אחוס וארחם על נינוה שהיא עיר עצומה עם מאות אלפי תושבים. כלומר, הקיקיון הוא עץ שאינו מתקיים לעולמים ועדיין יונה הצטער על נבילתו אע"פ שלא טרח בשבילו. קל וחומר שהקב"ה יחוס על נינוה שהיא כוללת מאות אלפי תושבים, בהמות, גידולי קרקע וכיוצא בזה. ה' שם דגש על ריבוי החיים בעיר.

פעמיים בפרק יונה מבקש למות. בתחילה בגלל השקר שזיהה ועכשיו בגלל מצוקתו הפיזית.

בספר אנו רואים ארבע פעמים את המילה "וימן" (ויזמן). הקב"ה שולח את שליחיו כדי להעביר את המסר.

בפרק ב': דג גדול לבלוע את יונה.

בפרק ד': עץ הקיקיון להצל על יונה.

בפרק ד': תולעת לאכול את העץ ולגרומ לנבילתו.

בפרק ד': רוח מזרחית חמה כדי להקשות על יונה.